

erit, dum se à ueritate declinauerit, & inde peccator erit. Quia omne peccatū nō est ueritas, sed mendaciū: quia recedēdo à deo nō habet ueritatē. Diabolus uero bonus creatus est, sed p seipsum malus factus est, declinando se à summo bono. Ideo ex proprijs locutus est mendaciū, quia in seipso inuenit unde esset mēdax. Homo uero deceptus à diabolo, factus est à diabolo mēdax. Ideoq; filius diaboli, nō natura, sed imitatione. Recedamus ergo à patre mendacij, curramus ad patrē ueritatis. Amplectamur ueritatem, ut accipiamus ueram libertatē. Iudæi apud patrem suū uiderant, quod loquebantur: quid, nisi mendacium? Dñs autem apud patrem suum uidit, quod loqueret: qd, nisi uerbū patris æternum, & patri coæternū? Ideo subiūxit: Ego ueritatē dico uobis, & nō creditis mihi. Nā mēdax mendaciū loquit, sed ueritas ueritatē pfert. Diabolus mendax, Christus uero ueritas, & ueritatis assertor: quia ex ueritatis orē nil aliud poterit procedere, nisi ueritas.

FERIA SEXTA

post Inuocauit. Iohan. V.

In illo tempore Erat dies festus Iudæorum, & ascēdit Iesus Hierosolymam. Est autē Hierosolymis probatica piscina. Et re-

Loquebamur ergo uobis & nunc de euangelicalēctione, in qua duo pariter miracula humane sanitatis leguntur, unum inuisibiliter p angelicam administrationem, alterum per dominicam presentiam uisibiliter exhibitum; sed utriusque no-

bis sunt breuiter exposita mysteria, ne prolixè lectio-
nis, prolixa quoq; explanatio cuiquam forte grauis
existat. **Probatica** piscina, quæ quinq; porticibus cin-
gebatur, **populus** est **Iudæorum**, legis undiq; custo-
dia, ne peccare debeat, munitus. **Recte** etenim lex quæ
quinq; libris **Moyfi** descripta est, **quinario** numero
figuratur. **Recte** **populus**, qui in quibusdam mundi-
tj; uitæ seruire, in quibusdam solebat immundo-
rum spirituum tentamentis agitari, per aquam signa-
tur piscinæ, quæ nunc placida uentis stare, nunc eis ir-
ruentibus turbari cōsueuerat. Et bene piscina eadem
probatica uocatur. τὰ πρ. Κατα quippe græce, oues di-
cuntur. **Quia** erant nimirum in illo populo, qui dice-
re domino noscerent: **Nos** autem **populus** ius, &
oues gregis tui, cōsitemur tibi in secula. **Vulgo** au-
tem probatica, id est, pecualis piscina fertur appella-
ta, quod in ea sacerdotes hostias lauare consueuerat.
Multitudo languidorum quæ in memoratis portici-
bus iacebat, aquæ motum expectans, significat eorū
cateruas, qui legis uerba audiētes, suis se hanc uiribus
implere nō posse dolebāt. **Atq;** ideo dominicæ auxi-
lium gratiæ toris animæ affectibus implorabāt. **Cæ-**
ci erant, qui necdum perfectum fidei lumen habe-
bant. **Claudi**, qui bona quæ nouerant, operandi gres-
sibus implere non quibant. **Aridi**, qui quamlibet ocu-
lum scientiæ habentes, pinguedine tamen spei & di-
lectionis egebant. **Tales** in quinque porticibus iace-
bant, sed nō nisi in piscinā angelo ueniente sanaban-
tur. **Quia** per legem cognitio peccati, gratia autem
remissionis non nisi per **Iesum Christum** facta est.
Hunc designat angelus, qui inuisibiliter descēdens in
piscinam, ad suggerēdam uim sanādi mouebat aquā.

psalm. 78.

Descendit enim carne indurus magni consilij ange-
 lus, id est, paternę uoluntatis nunciatus in piscinam po-
 puli Iudęorum, & mouit peccatores factos a doctri-
 na sua, ut occideretur, qui sua morte corporali, non
 solum spiritualiter languentes sanaret, sed & mortu-
 os suscitare sufficeret. **Motus ergo aquę**, passionem
 (quę mora, turbataq; Iudęorum gente facta est) in-
 sinuat. **Et quia per eandem redempti sunt credentes**
 a maledicto legis, quasi descendentes in aquam pisci-
 nę turbaram sanabantur, qui hactenus iacuerant in
 porticibus egroti: legis siquidem literam nescientes,
 quid agendum, quid uitandum esset, edocuit. **Nec ta-**
men eductos de sedibus ignorantie prioris in porti-
cibus suis continebar, nec sanabat languidos. **Gratia**
autem euangelij, quę per deũ ac mysteriũ dominicę
passionis sanat omnes languores iniquitatũ nostrarũ.
 a quibus in lege **Moyse** nõ potuimus iustificari, quasi
 eiektos de porticibus legis ægrotos in aquã piscinę
 turbidã, ut sanari possimus, immittit, quia a peccatis,
 quę lex ostēderat, per aquã baptismatis abluit, teste
 Apostolo qui ait: **Quia quicunq; baptizati sumus in**
Christo Iesu, in morte ipsius baptizati sumus. **Conse-**
pulti em̄ sumus cū illo p̄ bap̄tismũ in mortẽ, ut quõ
surrexit Christus a mortuis p̄ gloriã patris, ita et nos
in nouitate uitę ambulemus. **Bñ aut̄ dñs, quia q̄ prius**
descēdisset post motionẽ aquę, sanus siebat a quocunq;
languore tenebat: q̄a unus dñs, una fides, unũ bap̄t-
isma. **Et q̄ in unitate catholica Ch̄i mysterijs imbui-**
tur, sanus fit a quocunq; peccatorũ languore detinet̄.
Quisq; aut̄ ab unitate discrepat, salutẽ, q̄ ab uno est,
consequi non ualeat. **Hęc de primo euangelicę lecti-**
onis miraculo, qd̄ dominus dedit, locuti sumus: nũc

Roma. 6

de secundo, quod ipse dederit, fraternitati uestræ lo-
 quamur, in quo etiã ipso, unus cõmendatur sanatus,
 Non ga omnipotentis pietas saluatoris, omnes quos
 ibi languentes inuenit, sanare nequieuit, sed ut do-
 ceret præter unitatẽ catholicæ fidei, nullum cuiuslibet
 locum patere salutis. Erat autem quidã homo
(inq̃r) ibi triginta ⁊ octo annos habes in infir-
mitate sua. Homo iste multorum infirmitate de-
 tentus annorũ, significat peccatorũ quemlibet enor-
 mi scelerũ magnitudine, uel numerositate depres-
 sum, cuius significãdo reatui etiam motus temporis
 quo iste languebat, congruit. Nam duo minus qua-
 draginta annos habebat in infirmitate. Quadrage-
 narius autẽ numerus, qui denario quater ducto cõfi-
 citur, p̃ perfectione rectæ cõuersationis solet in scri-
 pturis accipi: ga quisq̃s perfectæ cõuersationis offic-
 um egerit, legis p̃fecto decalogum p̃ quatuor sancti
 euangelij libros implet. A qua nimis p̃fectione duo
 minus habet, qui in dei & proximi dilectione, quam
 legis pariter & euãgelij scriptura cõmendat, uacuis
 incedit. Quod etiã mystice dñs sanãs infirmũ docuit,
 cum ait: Surge, tolle grabatum tuum ⁊ am-
bulg. Surgere enim dicitur, uitiorum torporem, in
 quibus diu languebas excutere, & ad exercitium uir-
 tutum, quibus perpetuo salueris, te erigere. [Tolle
 grabatum tuum] .i. porta. Diliges proximũ tuũ, pa-
 tienter eius infirma tolerando, q̃ te adhuc tentatio-
 num falce depressum diu patienterq̃ sustinuit. Alter
 em̃ alterius onera portate, & sic adimplebitis legem
 Christi. Et sicut alibi dicit: Supportantes inuicem
 in charitate, solliciti seruare unitatem in uinculo pa-
 cis. Ambula autẽ, i. toto corde, tota anima, tota uirtu

Gala. 6
 Ephe. 2.

te deū dilige: & ut ad eius uisionem ptingere merearis, quotidianis bonorū operum passibus de uirtute in uirtutem p̄gredere: nec fratrem quem sufferēdo du cas, ob amorem eius ad quem pergis, deserēs, nec ob fratris amorem ab illo quærendo, cum quo manere desideras, intentionem recti in cessus auertēs: sed ut p̄fecte possis, saluari [surge, tolle grabatū tuū & ambula]. i. relinque p̄ctā pristina, necessitatibus fratrum succurre. Et in uniuersis quæ agis, uide ne in hoc seculo mentem figas, sed ad uidendā faciem tuī festines redēptoris. Surge bona operādo, porta grabatū diligendo p̄ximum, & ambula expectando beatam spem, & aduentū gloriæ magni dei. Sed mira perfidorum dementia, q̄ ad tam inopinatam diu languētis sanationem credere, ac spiritualiter sanari debuerant, ecōtra scandalizantur, & saluato pariter ac saluato calumnias struunt. Saluato quidem, q̄a sabbato grabatū rulerit: saluato autē, quia sabbato & illum saluari, & grabatū tolli p̄cepit, q̄si melius ipsi de sabbato, q̄ tanta diuinitatis potentia, nossent. Dicebant (inquit) Judæi illi, qui sanatus fuerat: Sabbatum est, non licet tibi tollere grabatū tuū. Literā legis stulte defendebant, ignorando dispensationem eius, q̄ legis quondam edicta perserūū discernens, nunc ipse adueniens, eandem legem gratia mutare disposuit, ut q̄d iuxta literā diu carnales carnaliter obseruabant, deinceps spiritualiter obseruandū cognoscerēt. Sabbato q̄ppe carnali, quod iuxta literā custodiebat, populus ab omni opere seruilis die septima uacare p̄ceptus ē. Spirituale sabbatū est, in luce gratiæ sp̄ualis, quæ septiformis accipitur, nō una, sed omni die nos ab iniquitate uicio

rum manere feriatos. Si enim iuxta uocem dominicam, Omnis qui facit peccatum, seruus est peccati, patet liquido, quia peccata recte opera seruilia intelliguntur, à quibus quasi in die septima in perceptione gratiæ spiritualis immunes incedere iubemur: nec solum à prauis cōtinere, sed & bonis insistere factis. Quod in hac quoque lectione dominus typice ostendit, cū eum, q̄ duos de quadraginta annos læguebar, in die sabbati nō solum surgere, uerum etiam grabatum tollere & ambulare præcepit: uidelicet insinuans, eos qui longo uitiorum languore tabescunt, & dei & proximi dilectione inanes sunt, quasi à perfecta uirtutum summa duobus minus habēt, iam per donū spiritus sancti à uitijis posse resurgere, eorumq̄ discussio torpore, cū fraternæ dilectionis seruore ad uisionem debere sui properare conditoris. Quod autem is qui sanatus est, lesum nō in turba adhuc positus, sed post in templo cognoscit, mystice nos instituit, ut si uere conditoris nostri gratiam cognoscere, si eius amore cōfirmari, si ad eius uisionem peruenire desideramus, fugiamus sollicitè turbam non solum turbarum nos cogitationum, affectuumq̄ prauorum, uerum etiam hominum nequam, qui nostræ sinceritatis possunt impedire propositum, uel mala nostra uidelicet exemplo suo monstrando, uel bona nostra opera deridendo, uel prohibendo. Confugiamus seduli ad domum oratiōis, ubi secreta libertate dominum inuocantes, & de perceptis ab eo beneficijs gratias agamus, & de percipiendis humili deuotione precemur. Imò etiam ipsi tēplum dei sanctum, in quo uenire & mansionē facere dignetur, existere curemus,

i. Corin. 6. audiētes ab Apostolo: Quia corpora uestra templa

sunt spiritus sancti, qui in uobis est. Inter quæ diligen-
 tius intuendū fratres mei, quod inueniēs in templo
 quem sanauerat dominus, ait illi: Ecce sanus fa-
ctus es. iā noli peccare. ne deterius tibi ali-
quid contingat. Quibus uerbis aperte mōstratur,
 quia propter peccata lāguebat, nec nisi dimissis eis-
 dem poterat sanari. Sed q̄ foris ab infirmitate, ipse
 etiā intus saluauit à scelere. Vnde & caute pramo-
 nuuit, ne amplius peccando grauioris sibi sentētiam
 damnationis contraheret. Quod nō ita sciendū est,
 quasi omnis qui infirmatur, ob pētā infirmetur. Sæ-
 pe infirmatur hō, ne extollatur in donis dei, sicut de
 Paulo Apostolo legitur: sæpe ut probe tribulatur,
 sicut beati Iob patientia tribulata & probata est: sæ-
 pe infirmitas pro castigatione datur. Flagellat enim
 deus oēm filium quē recipit. Quibusdam uero infir-
 mitas p̄ gloriā dei datur, ut de cæco nato, uel de La-
 zaro legitur: Nouit dominus, p̄ quo quemlibet iube-
 at infirmari, uel dimittat. Sæpe occulto in homini-
 bus agit iudicio, sed nūquā iniusto. Sed discamus fla-
 gellis pijsissimi redemptoris nostri humiliter subster-
 ni, arbitantes nos minus pati quā meremur, sem-
 per illius sentētiae memores, q̄a beatus hō qui corri-
 pitur à domino. Et ipse in Apocalypsi. Ego, inquit, Apoc. 9
 quos amo, arguo, increpo, & castigo. Longæuo autē
 languētī interius exteriusq̄ sanato, id est, & à flagel-
 lis, & à peste castigatiōis, & à peccatis, q̄bus hæc me-
 rebatur erecto, Iudæi econtra male intus lāguidi, de-
 terius iam agrotare incipiunt, persequēdo uidelicet
 Iesum, qui hæc faceret in sabbato. Persequēbantur
 autē eum, non quasi legis auctoritatem, simul & diui-
 næ operationis exempla secuti: quia & dominus sex

Heb. 12

Apoc. 9

diebus mundi perfecta creatione, septimo requieuit ab omnibus operibus suis: & populū sex diebus operari, septimo uacare præcepit: nō intelligentes, quæ carnalia legis decreta paulatim erant spiritali interpretatione mutanda, apparente illo, qui nō tantū legislator, sed & finis est legis Christus, ad iustitiam omni credenti. Neque enim aduertentes, quia conditor in die septima, non ab opere mundanæ gubernationis & animæ, imō quotidianarum creaturarum substitutione, sed à noua creaturarum institutione cessauit. Quod uero dicitur, requieuit deus die septimo ab omnibus operibus suis, ita intelligendum est, cessasse deum à nouarum conditione creaturarum.

SO SABBATO POST SO

Inuocauit. Matthæi. XVII.

¶ In illo tempore Assumpsit Iesus Petrum & Iacobum & Iohannē fratrem eius. Et reliqua.

Dominus Iesus Christus, per prædicationem hac doctrinam euangelij, non solum fidelibus præsentis uitæ labores indixit, uerumetiam futuram beatitudinem repromisit. Vnde cum superius dixisset, qui amat animā suam, perdet eam. et. Qui odit animam suam in hoc mundo, in uitam æternam custodit eam, ne dura & aspera persecutio martyri uideretur, suæ passionis & resurrectionis exemplum adhibuit, dicens se Hierosolymis multa passurum, & die tertia resurrecturum. Ne autem resurrectionis in audita gloria incredibilis uideretur, tribus electis die-